

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Ахрорӣ Гулчеҳрахон Усмонзода дар мавзӯи “Асосҳои педагогии истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар тарбияи ахлоқии насли наврас” барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Коҳишҳои баъзе меъёрҳо ва арзишҳо, рафтору кирдори насли наврас, вусъатҳои зиддиятҳои ҳаёти маънавӣ, ба таври кофӣ ташаккул наёфтани низоми арзишҳои ахлоқӣ, ба миллат ва дигар халқҳое, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиндагӣ мекунанд, хатарҳо ба вуҷуд меоранд. Насли наврас меҳодад рафтору кирдори худро ба замона мутобиқ гардонад, олами арзишфаҳмӣ худро иваз намояд, аммо дар натиҷа ба равандҳои дучор мешавад, ки шуури онҳоро мағзшӯй мекунанд. Ин раванд ба тағйири арзишфаҳмӣ насли наврас, то кадом дараҷа арзишҳои рафтори ҳубу бадро аз ҳам фарқ карда тавоништан вобаста мебошад. Сатҳи нокифояи таҷрибаи зиндагӣ, паст будани донишҳои дунявӣ ва динӣ, коҳиш ёфтани нақши оила боиси гаравидани насли наврас ба сӯи тамоюлҳои равандҳои номатлуби иртиқой мегардад. Аз автореферати муҳаққиқ Ахрорӣ Гулчеҳрахон Усмонзода бармеояд, ки таҳқиқоти мазкур ба омӯзиши ҳамин масъала бахшида шуда, дар он ташаккули ҳислатҳои ахлоқии наврасон мавриди пажӯҳиш қарор гирифтааст.

Муаллиф дар автореферати диссертатсия муҳиммияти омӯзиши масъаларо асоснок намуда, дуруст зикр намудааст, ки асоси педагогикаи этниқиро расму маросим, чорабиниҳои тарбиявии миллий ташкил медиҳанд, ки онҳо ҳамчун воситаи ҳифз, тақомул ва тақвияти арзишҳои ахлоқӣ махсус меёбанд. Ҷашну маросимҳои миллий воситаи пуриқтидори тарбияи ахлоқӣ мебошанд ва тавассути онҳо аз насли калонсол ба насли ҷавон меъёрҳои рафтори инсон, нерӯи зеҳнӣ ва эҷодӣ интиқол ёфта, дар ташаккули ахлоқии онҳо мусоидат менамоянд.

Ба андешаи диссертант, вазъияти ҷаҳони муосир аз хурду калон заковату донишмандӣ, ахлоку одоби ҳамида, маърифати баланд, фазилят, хирадмандиро тақозо дорад. Ҳанӯз дар муассисаи таълимӣ хонандагон бояд ба камоли маънавӣ – ақлмандиву хирадмандӣ расанд. Маҳз ба туфайли камоли маънавӣ, оқиливу хирадмандӣ метавон некиро аз бадӣ, зебоиро аз зиштӣ, ҳақиқатро аз ботил, адолатро аз ҷабр, одамгариро аз ноодамӣ фарқ кард. Маҳз ба воситаи илму дониш инсон метавонад ба қадри падару модар, арзишҳои миллӣ ва умумибашарӣ, фарҳанги миллӣ расад, ба маънии ҳаёт ва зиндагӣ дуруст сарфаҳм равад. Ҳамчунин, вазифаю рисолати инсонӣ ва шахрвандии худро иҷро намуда, масъулияти баландро дарк кунад. Бинобар ин, дар ҳалли масъалаҳои мазкур нақши педагогикаи этникӣ ва осори мутафаккирони барҷастаи халқи тоҷик хеле бузург аст. Зеро мақсади асосӣ ва ниҳони таълиму тарбияи фарзанд ба воқеа расонидани инсонии соҳибмаърифат, ҷавобгӯ ба талаботи замон, бофарҳанг ва боахлоқ аст.

Муаллиф кӯшиш ба ҳарч додааст, ки дар заминаи таҳқиқоти мазкур масъалаҳои мухтассоти ташаккули ҳислатҳои ахлоқии насли наврасро дар муҳити гуногунфарҳангӣ ҳал намояд. Ба андешаи муаллиф, дар тарбияи насли наврас арзишҳои миллӣ ва умумибашарӣ нақши муҳим доранд. Яъне, тарбияи ахлоқию маънавӣ бояд дар заминаи арзишҳои умумибашарӣ, аммо бо назардошти хусусиятҳо ва талаботҳои алоҳидаи арзишҳои миллӣ ба роҳ монда шавад.

Бояд зикр кард, ки асосҳои методологии таҳқиқот бо дарназардошти илмҳои педагогӣ муайян гардида, барои омӯзиши мавзӯи интихобгардида мувофиқ мебошад. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, навоварии илмӣ таҳқиқот, нуктаҳои барои ҷимоя пешниҳодшуда бо сохтори таҳқиқот пурра мутобиқат мекунанд. Таҳқиқоти мазкур аз панҷ боб, понздаҳ зербоб иборат буда, вобаста ба ҳар як зербоб мақсадгузорӣ, навоварӣ ва хулосаҳои муҳим нишон дода шудаанд.

Мавриди тазаккур аст, ки таҳқиқоти Г.У.Аҳрорӣ аҳаммияти илмӣ назариявӣ ва амалӣ дорад. Муаллиф дар раванди таҳқиқ ба кушода додани моҳияти масъалаи истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар тарбияи ахлоқии насли наврас муваффақ гаштааст.

Натиҷаи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 2 монография, 43 мақолаи илмӣ, ки дар маҷмӯаҳои корҳои илмӣ, дар маводи конференсияҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, аз онҳо 17 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таърифи расидаанд. Аз мазмуни автореферат бармеояд, ки муаллиф дар омӯзиши ин масъала саҳм гузоштааст ва натиҷаҳои таҳқиқоти ӯ барои илми педагогика аҳаммияти илмӣ назариявӣ амалӣ доранд.

Аз автореферати диссертатсия мушоҳида карда мешавад, ки он кори илмӣ мустақилона анҷомёфта ба ҳисоб рафта, дорои навігонӣ ва пешниҳоди хулосаҳои муҳим мебошад. Маводҳои ҷопнамудаи муаллиф фарогири мазмун ва муҳтавои таҳқиқоти гузаронидашуда мебошад.

Қайд кардан ҷоиз аст, ки аз ҷониби муаллифи диссертатсия муқаррароти назариявӣ таҳқиқот ба таври кофӣ далелнок карда шуда, дар асоси таҳлилу арзёбии адабиёти илмӣ дар соҳаи этнопедагогика, педагогика ва психология, кори таҷрибавӣ озмоишӣ оид ба мавзӯи таҳқиқот анҷом ёфтаанд.

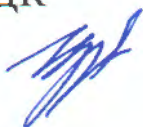
Натиҷагирӣ ва дастовардҳои таҳқиқот бо таърифи ба методологияи илмӣ, манбаъҳои гуногуни иттилооти методӣ, педагогӣ, психологӣ, таҳлилу тавсифи бисёрсатҳаи мафҳумҳои асосӣ, истифодаи мақсадноки методҳои ҳамдигарро мукамалкунандаи таҳқиқотӣ, таҷрибаи шахсии худ муаллиф ки ба ҳадаф, предмет, вазифа ва мантиқи таҳқиқот мувофиқанд, таъмин карда шуданд.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Аҳрорӣ Гулҷехрахон Усмонзода дар мавзӯи “Асосҳои педагогии истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар тарбияи ахлоқии насли наврас” ба

талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо Қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, №267 тасдиқ
гардидааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии
доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи
умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) мебошад.

Муқарриз:

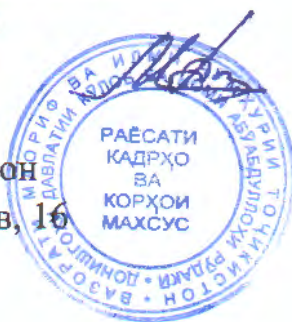
Доктори илмҳои педагогӣ,
Профессори кафедраи таҳсилоти
томактабӣ ва кори иҷтимоии ДДК
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Изатова М.И.

21.02.2026.

Имзои Изатова М.И. - ротасдиқ менамоям.
Сардори РК ва КМ-и ДДК ба
номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Давлатов М.А.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров, 16
тел: 918 26 35 35